

Noutati

de la Agentia UE pentru droguri, Lisabona

RĂSPUNSURI DE NATURĂ MEDICALĂ ȘI SOCIALĂ LA PROBLEMA DROGURILOR

EMCDDA publică primul său ghid european privind răspunsul la problema drogurilor

(24.10.2017, LISABONA **A NU SE PUBLICA ÎNAINTE DE ora 11:00, ora Europei Centrale/ora 10:00, ora Lisabonei**) Prin ce mijloace se poate răspunde la problema vechilor consumatori de heroină? Cum pot fi prevenite decesele cauzate de fentanili cu potență mare? Cum pot fi prevenite efectele nocive ale consumului de droguri și de alcool la festivaluri și în cluburi? Acestea sunt câteva dintre chestiunile abordate de noul ghid european publicat astăzi de **Agencia UE privind drogurile (EMCDDA)**⁽¹⁾. Elaborat pe baza informațiilor culese din 30 de țări, raportul **Health and social responses to drug problems: a European guide** (Răspunsuri de natură medicală și socială la problema drogurilor: un ghid european) prezintă o primă situație a acțiunilor și intervențiilor disponibile în prezent pentru abordarea consecințelor consumului ilicit de droguri. Acesta este conceput pentru a veni în sprijinul celor care analizează problema drogurilor, din perspectiva planificării sănătății publice, precum și a lucrătorilor și practicienilor din prima linie.

În prezent, consumul de droguri ne pune în fața unei serii de probleme complexe și în permanentă schimbare, pentru care există o gamă largă de programe menite să răspundă diverselor nevoi și obiective. Noul ghid oferă îndrumări practice cu privire la modul în care răspunsurile din domeniul drogurilor pot fi mai bine concepute, direcționate și livrate, conturând elementele de bază pentru elaborarea și implementarea cu succes a intervențiilor.

Directorul EMCDDA, Alexis Goosdeel, afirmă: „EMCDDA se angajează să ajute factorii de decizie și practicienii în planificarea și punerea în aplicare a politicilor și programelor care contribuie la o Europă mai sănătoasă și mai sigură. Acest nou ghid inovator analizează o parte dintre principalele provocări actuale la adresa sănătății publice în domeniul drogurilor și oferă o hartă pentru a parcurge diferitele etape de concepere, de orientare și de implementare a unor răspunsuri eficiente. Pentru a-și păstra relevanța, cei implicați în a oferi răspunsuri la problema drogurilor trebuie să fie pregătiți să se adapteze, să inoveze și să creeze noi parteneriate. Acest ghid practic îi dotează cu instrumentele necesare pentru a răspunde la problema actuală a drogurilor, dar și pentru se pregăti pentru problemele de mâine”.

Ghidul analizează răspunsurile de natură medicală și socială la problema drogurilor din trei perspective:

- problemele asociate diverselor **tipuri de droguri și modele de consum**;
- nevoile diverselor **grupuri** (de exemplu, femei, tineri, migranți, consumatori de droguri vârstnici); și
- problemele din diverse **medii** (de exemplu, închisori, cluburi de noapte, festivaluri, școli, locuri de muncă, comunități locale).

Conceput ca punct de referință inițial, publicația conține rezumate și un sistem ușor de înțeles pentru a pune în evidență informațiile esențiale, exemplele de bune practici și implicațiile pentru politici și practici. De asemenea, reprezintă o poartă de acces la o varietate de resurse online, oferind link-uri către dovezi și instrumente.

Răspunsurile bazate pe dovezi câștigă teren în Europa

„Răspunsurile bazate pe dovezi câștigă tot mai mult teren în Europa, iar în actualul climat financiar pare să existe un interes mai pronunțat ca niciodată față de asigurarea faptului că resursele limitate destinate sănătății sunt cheltuite în mod corect”, reiese din ghid. Acesta subliniază importanța faptului de a înțelege ce dovezi există pentru a sprijini o intervenție specifică, precum și modul de utilizare a acestora. Sunt furnizate în acest sens „clasificări ale dovezilor” pentru diversele acțiuni explorate (Spotlight p. 23), dar se subliniază faptul că ceea ce funcționează într-un grup sau mediu poate eșua într-un context diferit. Un mesaj-cheie care reiese din ghid este că utilizarea dovezilor este un „proces continuu”, iar acest lucru este esențial pentru dezvoltarea bazei de cunoștințe prin colaborare în domeniul cercetării, monitorizării și schimbului de bune practici. Ghidul face legătura către portalul de bune practici al EMCDDA, care conține o gamă largă de resurse, inclusiv registrul „Xchange” al programelor bazate pe dovezi, și de standarde care sporesc calitatea răspunsurilor (Spotlight, p. 164)⁽²⁾.

Avantajele comunicării și formării de noi parteneriate

Problemele legate de droguri adeseori interacționează sau coexistă cu alte probleme de natură medicală și socială. Prin urmare, ghidul subliniază valoarea serviciilor antidrog care formează parteneriate cu alte domenii (de exemplu, îngrijirea sănătății sexuale și mentale, serviciile locative) pentru a îmbunătăți eficacitatea și eficiența (Spotlight, p. 31, p. 72). Unele grupuri au o nevoie specială de servicii integrate, cum ar fi utilizatorii vârstnici de opioide care sunt vulnerabili la probleme de sănătate sau consumatorii de droguri cu probleme de sănătate mintală. „Cooperarea eficientă între servicii este esențială pentru satisfacerea nevoilor medicale și sociale complexe ale multora dintre consumatorii de droguri”, se arată în ghid.

Ghidul oferă exemple de abordări bazate pe colaborare în Europa, inclusiv parteneriatele dintre furnizorii de servicii medicale în regim penitenciar și comunitar, care facilitează acordarea tratamentului în închisoare, precum și continuitatea îngrijirilor după eliberare. De asemenea, proprietarii de cluburi, poliția, serviciile medicale și de urgență și municipalitățile, colaborează cu serviciile antidrog pentru prevenirea și reducerea efectelor nocive ale consumului de droguri și alcool în cluburi de noapte (capitolul 4.2)⁽³⁾. Se explorează, de asemenea, importanța apropierii de comunitățile locale și de consumatorii de droguri pentru îmbunătățirea calității serviciilor. Printre exemple se numără colaborarea în cadrul sălilor pentru consumul de droguri, care pot reduce efectele nocive asupra comunității și consumatorului de droguri (Spotlight p. 156), și intervențiile axate pe recuperarea și reintegrarea consumatorilor (Spotlight p. 167).

Valorificarea potențialului noilor tehnologii

Internetul, aplicațiile de socializare online, noile tehnologii de plată și programele informatice de criptare determină schimbări în ceea ce privește modul în care sunt cumpărate și vândute drogurile. Aceste schimbări nu afectează numai piețele drogurilor și modelele de consum, ci oferă totodată noi oportunități pentru răspunsuri de natură medicală și socială. „Pentru a-și păstra relevanța, cei implicați în a oferi răspunsuri la problema drogurilor vor trebui să valorifice potențialul noilor tehnologii și să sprijine o mai bună implementare a inițiativelor de prevenție, de tratament și de reducere a efectelor nocive”, se explică în ghid.

Un punct de interes îl reprezintă intervențiile în materie de e-sănătate, care pot utiliza tehnologiile digitale pentru a furniza consiliere în vederea reducerii efectelor nocive, a instrui profesioniști în domeniul tratamentului și a veni în ajutorul tinerilor vulnerabili care ar putea fi reticenți în a primi servicii formale (Spotlight, p.119).

Reducerea efectelor nocive asociate drogurilor: oportunități și lacune

Ghidul menționează progresele înregistrate până în prezent în ceea ce privește prevenirea și reducerea efectelor nocive ale drogurilor (de exemplu, extinderea tratamentului de substituție pentru opioide), însă evidențiază domeniile în care pot fi aduse îmbunătățiri. Infecțiile cauzate de hepatita C reprezintă un procent considerabil din costurile medicale asociate drogurilor în Europa)⁽⁴⁾. Publicația menționează:

„În prezent, s-a deschis o fereastră de oportunitate odată cu apariția unor noi tratamente, iar eradicarea acestei boli pare acum o posibilitate realistă”. În acest sens, sunt evidențiate avantajele unei mai bune coordonări între serviciile antidrog și unitățile specializate în hepatologie, pentru a garanta o acoperire terapeutică adecvată și a asigura protecția persoanelor expuse riscului unor reinfectări viitoare (Spotlight, p. 62, figura 2.5). „Fără o acțiune eficace, viitoarele costuri asociate infecției cu hepatita C, în special, ar putea crește exponențial”, conchide ghidul.

Factorii de risc asociați cu supradozele fatale sunt acum bine cunoscuți și s-au realizat progrese notabile în ceea ce privește intervențiile de salvare, cum ar fi furnizarea naloxonei, un antidot la supradoza de opioide. Cu toate acestea, numărul în creștere al deceselor provocate de supradoze în Europa sugerează necesitatea extinderii acestor intervenții și a altor acțiuni care reduc riscul de decese asociate consumului de opioide (figurile 2.3 și 2.4).

Noile perspective politice și problemele asociate drogurilor moderne impun răspunsuri flexibile

Noile perspective politice și problemele în permanentă schimbare asociate drogurilor aduc noi provocări pentru răspunsurile europene la problema drogurilor. După cum s-a subliniat, este necesară o anumită flexibilitate: „... problemele asociate drogurilor moderne se pot schimba rapid și au potențialul de a bulversa politicile antidrog existente și modelele de răspuns”. Provocările recente includ apariția rapidă a unor noi substanțe psihoactive, cum ar fi opioidele cu potență mare (de exemplu, fentanilii - Spotlight, p. 52) și canabinoizii sintetici (Spotlight, p. 81). Pe măsură ce tot mai multe substanțe noi intră pe piața drogurilor, capacitatea toxicologică și criminalistică trebuie, de asemenea, îmbunătățită, ca parte a răspunsului de primă necesitate.

În contextul schimbărilor socio-demografice și economice contemporane, ghidul explorează vulnerabilitatea potențială a migrantilor și a solicitanților de azil, la problema drogurilor, și necesitatea unor servicii care să recunoască diversitatea și să consolideze încrederea (tabelul 3.1; figura 3.3). Modificările cadrului de reglementare a canabisului, care au avut loc recent în unele zone ale celor două Americi, generează și ele interes în rândul factorilor de decizie și al publicului larg din Europa (Spotlight, p. 40)⁽⁵⁾. În plus, există un interes crescut, în ambele regiuni, față de exploatarea potențialului terapeutic al medicamentelor pe bază de cannabis. Evoluțiile din domeniul politicii privind cannabisul pot avea efecte de domino asupra acțiunilor de prevenire, de tratament și de reducere a efectelor nocive asociate acestui drog, iar din inovațiile din afara Europei pot fi învățate lecții valoroase.

Strategia UE privind drogurile 2013-2020 urmărește reducerea cererii și dependenței de droguri, a efectelor nocive asupra sănătății și a celor cu caracter social cauzate de droguri, precum și diminuarea ofertei de droguri. Acest ghid sprijină strategia în domeniul reducerii ofertei de droguri și a consecințelor de natură medicală și socială ale consumului de droguri.

Alexis Goosdeel conchide: „Considerăm că EMCDDA poate contribui cel mai bine la sănătatea și securitatea cetățenilor europeni, oferind o analiză a problemelor legate de droguri cu care ne confruntăm, combinată cu o analiză critică a răspunsurilor potențiale și a instrumentelor practice de sprijinire a deciziilor și a practicilor politice. Acest ghid este prima și cea mai ambițioasă încercare a noastră de a culege informații cu privire la răspunsurile de natură medicală și socială disponibile la consumul de droguri în Europa, într-o resursă unică și ușor accesibilă. Evidențiind lacunele în materie de cunoștințe și practici, alături de oportunitățile de îmbunătățire și dezvoltare, ghidul oferă baza pentru un program de lucru revigorat în acest domeniu pentru anii următori”.

Note

(1) Disponibil în limba engleză la adresa www.emcdda.europa.eu/responses-guide. Acest ghid va fi lansat o dată la trei ani (resursele online vor fi actualizate în mod regulat) și completează *Raportul european privind drogurile*, publicat anual, și *Raportul privind piețele UE ale drogurilor*, publicat o dată la trei ani. Împreună, aceste trei rapoarte urmăresc să ofere o amplă imagine europeană care să ajute factorii de decizie și practicienii să elaboreze politici și intervenții care să contribuie la o Europă mai sănătoasă și mai sigură.

(2) www.emcdda.europa.eu/best-practice_en

(³) Inițiativa *Healthy Nightlife Toolbox* (*Trusa de intervenție pentru o viață de noapte sănătoasă*) (www.hntinfo.eu — www.emcdda.europa.eu/news/fs1/2017/emcdda-hosts-healthy-nightlife-toolbox_en) colectează și oferă informații cu privire la intervențiile în materie de bune practici care vizează consumul de droguri și de alcool și problemele conexe în rândul tinerilor în cluburile de noapte. Rețelele europene care au elaborat standarde de bune practici pentru cei care lucrează în acest domeniu includ: proiectul *Club Health* și proiectul *NEWIP* (*Nightlife Empowerment and well-being Implementation Project*). Ghidul evidențiază un interes tot mai mare față de modul în care serviciile antidrog pot contribui la reducerea efectelor negative în cluburile de noapte (Spotlight, p. 139).

(⁴) Pentru informații suplimentare, consultați www.emcdda.europa.eu/publications/insights/hepatitis-c-among-drug-users-in-europe_en și www.emcdda.europa.eu/publications/pods/hepatitis-c-treatment_en. Printre prioritățile evidențiate în Strategia EMCDDA 2025 se remarcă sprijinirea intervențiilor menite să prevină și să reducă consumul de droguri și efectele nocive asociate acestora www.emcdda.europa.eu/publications/work-programmes-and-strategies/strategy-2025_en

(⁵) Pentru informații suplimentare, consultați www.emcdda.europa.eu/topics/cannabis-policy_en și www.emcdda.europa.eu/topics/pods/legal-supply-of-cannabis